

СЕКЦІЯ 4.

Інновації в економіці та ринкова трансформація для відновлення України

УДК 338.22:005.5:65 (477)

Цимбалюк Ірина,
д.е.н., професор,
професор кафедри менеджменту,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
tsymbaliuk.iren@vnu.edu.ua

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЯК НОВА ЕКОНОМІЧНА ПАРАДИГМА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Україна стоїть перед неймовірним викликом – відновити економіку після війни та забезпечити стійкий розвиток. Однак, ключ до успіху полягає не лише в відновленні та розширенні існуючих секторів економіки, але й у створенні інноваційної моделі розвитку, яка зробить Україну привабливою для інвесторів, підприємців та талановитих індивідів. Нова парадигма розвитку, що поєднує в собі ліберальні принципи та фокус на людському капіталі, може стати основою успішного майбутнього України.

Перший крок до інноваційної моделі розвитку – це лібералізація умов для розвитку підприємництва. Україна повинна створити сприятливе підприємницьке середовище, зменшити бюрократичні бар'єри, і спростити процедури реєстрації бізнесу [1]. Сприяння стартапам та інноваційним компаніям, а також сприяння розвитку

технологічних кластерів, може сприяти створенню інноваційного середовища.

У цьому контексті, прикладом може служити «Startup Chile» [2], програма, яка пропонує фінансову підтримку, облаштування офісних приміщень та допомогу з візовими питаннями для стартапів, що обирають Чилі як місце для розвитку свого бізнесу. Основна мета – перетворити Чилі на інноваційний підприємницький центр в Латинській Америці. Програма включає три етапи: «The S Factory» для початківців підприємців, «Seed» для стартапів з функціональним продуктом і підтвердженим попитом, «Scale» для успішних стартапів, які бажають масштабувати свій бізнес в Латинській Америці та на світовому рівні. Учасники отримують фінансову підтримку і акселерацію в Чилі без вимоги віддавати частку компанії. Така ініціатива привертає підприємців з усього світу, сприяє створенню нових інноваційних ідей та може бути корисною для впровадження аналогічних проектів в Україні.

Для стимулювання інновацій, важливо мати просту та прозору податкову систему. Податкові пільги та зменшення податкового тиску на підприємців можуть слугувати інструментом для стимулювання інновацій та розвитку нових ідей і технологій. Прикладом успішної програми, яка сприяє інноваціям через податкові пільги, є «The Research and Development Tax Incentive» в Австралії [3]. Ця програма, відома як R&D Tax Incentive або R&DTI, допомагає компаніям впроваджувати інновації та розвиватися шляхом компенсації частини витрат на відповідні дослідження та розробки (НДДКР). Україна може використовувати подібні програми для залучення інвестицій та інноваційного розвитку своєї економіки.

Інновації неможливі без науки та освіти. Уряд повинен виділити великі інвестиції на розвиток наукових досліджень та підвищення якості освіти. Це забезпечить наявність висококваліфікованих спеціалістів та створить інтелектуальну базу для інновацій. Європейський Союз відділяє велику увагу підтримці науки та інновацій для забезпечення своєї конкурентоспроможності у світі, а програма «Горизонт 2020» (Horizon 2020) є яскравим прикладом

цього підходу [4]. Вона функціонувала впродовж періоду з 2014 по 2020 рік Європи в світі. За цей час було виділено 80 мільярдів євро на підтримку досліджень та інноваційних розробок. Ця програма стала фінансовим інструментом забезпечення конкурентоспроможності Європи в світі.

Прикладом країни, яка активно інвестує у науку та освіту є Швеція. Шведська урядова програма «Innovation Partnership» спрямована на підтримку досліджень та розвитку нових технологій. Такі ініціативи сприяють створенню інноваційних компаній та привертають інвестиції у ці галузі.

Створення інноваційного оточення та модернізація економіки, включаючи процес диджиталізації, сприятимуть підвищенню глобальної конкурентоспроможності України.

Після світової пандемії багато країн впроваджують великі програми стимулювання, спрямовані на реформування їхніх економік і суспільств. У цьому контексті Південна Корея виявляється провідною країною, завдяки запуску Корейського Нового Курсу під назвою «Korean New Deal» – ініціативи, яка постійно вдосконалюється та розширюється. Він складається з трьох частин: Digital New Deal, Green New Deal і Stronger Safety Net. Згідно із планом Korean New Deal, загальна інвестиція складатиме 160 трильйонів вон (114,1 трильйона вон з державного бюджету) з метою створення 1901000 робочих місць до 2025 року [5]. Основна мета Korean New Deal полягає у перетворенні економіки на більш екологічно чисту, з більшим обсягом цифрових послуг та покращеними системами соціального захисту, реалізованими через фінансову підтримку для підтримки економічного зростання та поліпшеними регулятивними нормами для підтримки приватного сектору.

Digital New Deal – це одна з ключових складових цього плану, для якої передбачено інвестиції в сумі 58,2 трильйони вон (44,8 трильйона вон з державного бюджету). Основна мета Digital New Deal полягає в прискоренні переходу до цифрової економіки та

інвестиціях у інтеграцію даних, мереж та штучного інтелекту (DNA) в усіх сферах економіки.

Інноваційний курс Digital New Deal в Південній Кореї, з фокусом на цифровій трансформації та інтеграції даних, може стати важливим джерелом навчання для України, сприяючи розвитку інноваційних галузей, поліпшенню медичних послуг та підвищенню ефективності в управлінні та господарській діяльності.

Тотальна модернізація інфраструктури, зокрема диджиталізація, має стати пріоритетом. Інфраструктура повинна відповідати вимогам сучасного світу, а Україна повинна відмовитися від застарілих цінностей, що заважають розвитку.

Забезпечення соціального добробуту громадян – не менш важливий аспект інноваційної моделі розвитку [6-10]. Система пенсійного забезпечення та медичного страхування повинні бути налагоджені так, щоб громадяни могли самостійно дбати про добробут своєї родини. Зростання народжуваності та залучення талантів, які виїхали за кордон, можуть допомогти вирішити демографічні виклики.

Україна повинна бути активним суб'єктом у визначенні напрямів свого розвитку та має прямувати до членства в Європейському Союзі. Співпраця з міжнародними організаціями та компаніями сприяє глобальній інтеграції та створенню цінності для країни.

Отже, створення інноваційної економіки, яка приваблює інвестиції, таланти та підприємців, стає ключовим завданням для майбутнього країни. Нова модель розвитку не може обмежуватися лише відновленням після війни. Уміла зміна парадигми в економічному розвитку та акцент на інноваціях та людському капіталі можуть перетворити Україну в успішну та привабливу для всього світу.

Список використаних джерел:

1. Длігач А. Принципи, які мають стати основою економіки України на десятиріччя після перемоги. Forbes.ua. 21 квітня 2022. <https://forbes.ua/company/printsipi-yaki-mayut-stati-osnovoyu-ekonomiki-ukraini-na-desyatirichchya-pislya-peremogi-21042022-5588>
2. Start-Up Chile – We SUPport founders beyond businesses. 2022. <https://startupchile.org/en/>
3. Australian government. Research and Development Tax Incentive. <https://business.gov.au/grants-and-programs/research-and-development-tax-incentive>
4. European commission. Horizon 2020. Details of the EU funding programme which ended in 2020 and links to further information. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en
5. Policy Coordination Bureau - General Policy Coordination Division. Government Announces Korean New Deal 2.0, an Upgrade to Properly Reflect Changes. July 14, 2021. <https://english.moef.go.kr/pc/selectTbPressCenterDtl.do?boardCd=N0001&seq=5173>
6. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Уніга О. В., Коцан Л. М., Савчук А. Ю. Економіка добробуту: регулювання доходів населення та розвиток ринку праці [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 212 с. ISBN 978-966-940-435-0
7. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О., Савчук А. Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 208 с. ISBN 978-966-940-426-8
8. Долиняк Ю. О., Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Ринок освітніх послуг в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз і напрями розвитку [Текст]: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 232с. ISBN 978-966-940-438-1
9. Цимбалюк І., Павліха Н., Цимбалюк С. Сталий розвиток спортивно-оздоровчої сфери регіону заради миру та безпеки [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 252 с. ISBN 978-966-940-425-1
10. Лугова М., Цимбалюк І., Павліха Н. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 242с. ISBN 978-966-940-434-3
11. Корнелюк О. А. Інноваційні бізнес-моделі та проекти циркулярної економіки. Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень: Матеріали II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Луцьк, 09 листопада 2022 р.) / укладачі: С. Кулик, А. Моренчук. Луцьк, Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 134 с.